

چکیده ی طرح پژوهشی

سالنامه ی علم، فناوری و نوآوری ایران

علیرغم تلاش‌های بسیار صورت گرفته، همچنان کشورمان ایران، فاقد اطلاعاتی دقیق و به‌روز از شاخص‌های مهم در حوزه‌های مختلف، به‌خصوص حوزه پژوهش، فناوری و نوآوری است. این درحالیست که تاکنون، مطالعات متعددی در مورد ویژگی‌ها و اجزای یک نظام «آماري و ارزیابی و نظارت» مطلوب در سطح کشور صورت پذیرفته که متأسفانه تاکنون نتوانسته است به تغییرات لازم در نظام آماري و ارزیابی و نظارتِ ناکارآی موجود کشور منجر شود. یکی از دلایل این موضوع عدم اهتمام سازمان‌های متولی این حوزه به سازماندهی و جمع‌آوری داده‌های موجود و پی‌گیری از سازمان‌های پایین دست برای تدوین داده‌های مرتبط است.

پایش نظام علم، فناوری و نوآوری از جمله حوزه‌های مطرح در سیاست‌گذاری علم و فناوری می‌باشند. پایش متشکل از دو جزء اصلی، مدل و نماگرها (شاخص‌ها) می‌باشد. مدل پایش به عنوان چارچوب مفهومی محسوب می‌گردد که شاخص‌های پایش وضعیت علم و فناوری در آن جای می‌گیرند و بدین وسیله به شاخص‌ها انسجام، پیوستگی، معنا و مفهوم کلی بخشیده می‌شود. به عبارتی بدون مدل پایش، با مجموعه‌ای از شاخص‌های منفک و گسسته روبرو خواهیم بود که هر کدام جنبه‌ای از وضعیت موجود کشور را نشان می‌دهند، اما قادر به ارائه یک ارزیابی یکپارچه، و منسجم نیستند.

کشور ما نیز تاکنون فاقد مدل جامع بومی برای پایش شاخص‌های علم، فناوری و نوآوری¹ بوده است و آمارهای گسسته در این زمینه نیز به طور هدفمند در قالب یک مدل منظم قرار نداشته‌اند. بر این اساس در راستای برطرف نمودن خلأ فوق، و بر مبنای اسناد بالادستی کشور، تجربه سازمان‌های بین‌المللی، تجربه کشورهای مشابه و اقتضات کشور به انتخاب و طراحی چارچوب مفهومی مناسب اقدام شد و در پرتو آن شاخص‌های منتخب نظام علم، فناوری و نوآوری به مولفه‌های چارچوب مد نظر تخصیص یافتند.

¹ STI M&E System (Science, Technology and Innovation Monitoring & Evaluation System)